

en heel By, og en Forpagtergaard oprettet deraf, og langs med Landveien staaer der 6 Baracker eller Huse, hvor der i Stedet for 6 selvstændige Gaardmænd boer nogle Dagleiere og Arbeidere. Det er ikke en ønskelig Tilstand, og derfor tror jeg, at den Mand, som har indbragt dette Forslag, har handlet forstandigt, naar han har søgt at besyttte Fæsterne mod at forvandles fra selvstændige Agerbrugere til jordløse Huusmænd og Dagleiere.

Jeg har efter de Indvendinger, som ere gjorte fra den anden Side, og saaledes som Forholdet i det Hele taget stiller sig, ikke syn- derligt Haab om, at vi skulle faae nærværende Lovforslag ophøiet til Lov; thi dersom Forslaget blev forandret i den Retning, som det er ønsket og udtalt fra den anden Side, troer jeg ikke, det andet Thing vil gaae ind derpaa, og jeg vil meget ønske, at det ikke gjør det; thi jeg troer, at en Lov som denne vilde blive til Fordærvelse for Landbefolkningen og Bondestanden i dens Heel- hed. Men der foreligger jo et andet Lovfor- slag om Fæstevæsenet, som er udgaaet fra Re- gjeringen, nemlig om en Reform i Fæstelov- givningen, og jeg skal henstille, om det da ikke vil være den rigtige Veie at gaae, at fore- tage en Indskrænkning af Contractfriheden og en Reform i Fæstelovgivningen, saaledes at Fæsteforholdet kunde udvikle sig paa en mere hensigtsmæssig Maade for Bondestanden, end det har udviklet sig i den senere Tid. Noget synes det mig, at der maa skee; saaledes som Fæstevæsenet har udviklet sig i den senere Tid, kan det ikke blive ved at gaae; det gaaer ikke an, at Godseieren sælger hver Gaard og hvert Hus, saasnart det bliver ledigt, og stikker alle Pengene i sin egen Lomme; saaledes at Fæsterens Efterladte ikke faae Noget. Det er ikke hensigtsmæssigt, at Fæstegaardene blive satte til Auction saaledes, at den Høislydende faaer dem i Fæste; thi det er i Modstrid med, hvad der er Praxis, og hvad der har været Tilfældet hos os, ligetil den allersejeste

Tid, og det er heller ikke hensigtsmæssigt, at Godseierne beslippe Fæstegaardene, snart for Eng, snart for Torvemose, snart for Skov og derved gjøre de selvstændige Agerbrug til meget ubetydelige og indskrænkede i Sammenligning med, hvad de have været. Jeg haaber altsaa, at den høitærede Minister vil gaae ind paa en Reform af Fæstevæsenet, thi jeg har intet Haab om, at det nærværende Lovforslag vil blive ophøiet til Lov, saaledes at det kan blive til Held for Fæsterne.

Rosenørn-Teilmann: Ved de Ud- talelser, som vi nu hørte, fik jeg Stadfæstelse paa en Fornemmelse, som jeg allerede havde gaaet, nemlig, at man aldrig skal komme med personlige Bemærkninger, selv om det kun an- gaaer Ens egen Person, thi de føre videre, end man selv troer. Jeg har ikke anseet det for nødvendigt for mig at bertiigte andre af de fremkomne Uttringer, men ligeoverfor den Udtalelse, der nu er fremkommen, er jeg nødt til at gjøre det. Jeg vil ikke af Nogen her i Thinget være forstået saaledes, som om jeg skulde have villet sige, at mine Betingelser for Overdragelsen til Fæsterne af de Gaarde, de havde i Fæste, vare billige; jeg har ikke talt et Ord, som kunde tyde paa, at de vare bil- lige. Men jeg meente, at det var af Bigtig- hed, naar der var Spørgsmaal om at tvinge Godseierne til at sælge, da ogsaa at erfare, hvorvidt der virkelig hos Fæsterne var Tilbøte- lighed til at kjøbe, og i den Anledning gav jeg den Oplysning, at af 700 Tdr. Hartkorn, som jeg eiede, vare de 600 solgte, hvilket jeg troer har nogen Betydning. — Det ærede Medlem sigtede vistnok ogsaa til mig ved den Bemærkning, at man har sagt, at Fæsterne vare selvstændige. Denne Uttring har jeg brugt, og jeg vil staae ved den. Jeg kan af egen Erfaring sige, at hans Bemærkninger om, at Fæsterne ikke ere fuldstændig selv- stændige, særlig i Henseende til den Sag, han sigtede til, nemlig Valgene, ere aldeles urigtige; jeg kan forsikre ham om, at jeg i saa Hen-